

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

**Programación de Harmonía (3º e 4º de Grao
Profesional)**

Curso 2020 - 21

Índice

1.	Introdución	3
2.	Metodoloxía	3
3.	Atención á diversidade	3
4.	Temas transversais.....	3
4.1	Educación en valores	3
4.2	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)	3
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	3
6.	Secuenciación do curso	3
6.1	Curso: 3º Grao Profesional	
6.2	Curso: 4º Grao Profesional.....	3
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	5
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	5
9.	ANEXOS.....	6
9.1	Proba de acceso 4º de grao profesional.....	6
9.2	Proba de acceso a 5º de grao profesional.....	6
9.3	Criterios para a obtención de matrícula de honra.....	6

1. **Introdución**

A lei orgánica 2/2006 do 3 de Maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música. Grao profesional:

A lei orgánica 2/2006 do 3 de Maio, de educación, establece no seu artigo 6.2 que o goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Asemade, a citada lei orgánica no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das ensinanzas profesionais de música, dentro das ensinanzas artísticas.

A presente programación da concreción a dito decreto a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes do departamento de Fundamentos de Composición no Conservatorio Profesional de Música de A Coruña.

2. **Metodoloxía**

Os resultados que pretendemos acadar nesta materia serán principalmente, o coñecemento do sistema tonal, tanto a nivel morfolóxico (elementos individuais) como semántico (significado e funcionamento).

En todo este proceso deberase fomentar a creatividade do alumnado dende o primeiro momento, estimulándoo a realizar pequenas obras, nas que se vaia introducindo, pouco a pouco, cada novo elemento aprendido.

Deben interiorizarse todos os novos elementos, polo que serán traballados dende o punto de vista de:

- Realización de exercicios escritos
- Análise de partituras variadas e progresivamente máis complexas.

Con todo isto trataremos de acadar:

- Maior corrección na escritura
- Maior musicalidade nas liñas melódicas
- Unha clara comprensión da funcionalidade dos acordes dentro da tonalidade.

A metodoloxía apoiarase nos seguintes principios metodolóxicos:

- A formación individual e personalizada
- Desenvolvemento dunha metodoloxía activa e de participación
- A formación e desenvolvemento do espírito crítico
- Desenvolvemento da capacidade creativa
- Mostra da utilidade do aprendido
- A orientación educativa

3. Atención á diversidade

Durante o proceso de ensino-aprendizaxe é preciso ofrecer despostas diferenciadas en función da diversidade do alumnado na materia de Harmonía; ao impartirse colectivamente será inevitable integrar discentes con diferencias entre eles, de nivel, de motivación, de idade...

Por estas razóns no desenvolvemento das unidades didácticas realizadas polo profesorado, poderán adaptarse ou engadirse as actividades que se consideren oportunas para esta atención individualizada dentro do grupo, sexan como reforzo ou ben como ampliación.

No caso do alumnado non pianista deberá realizar un esforzo para conseguir tocar, como mínimo os seus traballos, tendo en conta o nivel acadado nos estudos de Piano Complementario.

O profesorado apoiará todo o posible ao alumnado que máis o necesite, iso si, sen perjudicar o normal desenvolvemento do curso e da realización do currículo.

Nalgúns casos serán convenientes traballos de reforzo ou de ampliación, e deberá proporcionárselle o material necesario.

Se algún membro do alumnado necesitase un apoio educativo maior, deberá buscalo mediante as tutorías.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas có fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe espertar no alumnado unha especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas á aula; temas como a igualdade de oportunidades para ambos sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso có medio ambiente ou, educación para a paz...poderán ser incorporados na aula.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá, é cada día mais patente polo que, o estudo da música nos conservatorios aínda que na maioría dos casos cingúese á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais, o uso das TIC's pódense empregar có fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza – aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados coa materia, xa non é unha novidade, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso na aula, para a exemplificación con obras que utilizan o mesmo material harmónico que o utilizado na aula así como explorar diferentes posibilidades de harmonización dun mesmo elemento, etc.

Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas como videocámaras, grabadoras, tablets, móbiles...permite analizar na aula diferentes harmonizacións así como a súa interpretación, permitindo isto un maior grao de obxectividade e percepción de sí mesmo de cada alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia, xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso na aula, no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes.

As plataformas de almacenamento como Dropbox e GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos e así éstos, poderán ser supervisados polo docente. Os motores de busca tamén serán de gran utilidade, especialmente á hora de recopilar información interesante para a materia que se imparte.

O uso de tódolos materiais relacionados coas TIC's empregadas na aula, deben respetar en todo momento as leis de distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Tendo en conta as características da materia de harmonía, e o seu lugar dentro do currículo do alumnado, o departamento de composición procurará a realización de actividades culturais e de promoción da materia como algunha audición no curso dos traballos propios do alumnado e outras posibles actividades relacionadas coa materia.

6. Secuenciación do curso

A ensinanza de Harmonía no grao profesional terá como obxectivo contribuir a desenvolver no alumnado as capacidades seguintes en 3º e 4º de Grao Profesional:

6.1 Curso: 3º Grao Profesional

6.1.1 Obxectivos

- Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

Para acadar este obxectivo hai que ter en conta que o alumnado parte de coñecementos xa desenvolvidos na materia de linguaxe musical. Coa harmonía afondamos nestes contidos e introducimos o seu estudo dende unha perspectiva histórica, empregando a análise de obras.

- Empregar en traballos escritos os elementos e os procedementos estudados da harmonía tonal.
- Desenvolver o oído interno na análise e na realización de exercicios escritos.

Para acadar este obxectivo o alumnado de harmonía non se pode limitar a realizar só exercicios escritos, senón que debe de ser capaz de saber como soarán para poder elixir entre as opcións das que dispón.

- Identificar a través da audición os acordes e os procedementos estudados da harmonía tonal.
- Identificar a través da análise de obras os acordes, os procedementos máis comúns da harmonía tonal e as transformacións temáticas.

Neste curso de harmonía levarase a cabo unha primeira aproximación á análise musical de obras, fragmentos de obras ou incluso exercicios. Nesta análise tratarase de identificar os elementos morfolóxicos e sintácticos da harmonía tonal e así, axudar á súa interiorización.

- Comprender a interrelación dos procesos harmónicos coa forma musical.

Trátase neste obxectivo de chegar a comprender a evolución e interrelación constante ao longo da historia da música entre a forma musical e a harmonía. O alumnado comprenderá esta relación a través da realización de análises e audicións de obras musicais de diferentes períodos da historia da música.

- Aprender a valorar a calidade da música.

O estudo desta materia, sobre todo a través da análise e audición de obras de distintos estilos, descubrirá ao alumnado a grande riqueza harmónica que encerran, contribuíndo a formar o seu espírito crítico.

- Ter actitude crítica ante a escasa calidade harmónica que poidera presentarse tanto en músicas propias ou alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.
- Tocar esquemas básicos no piano.

A execución ao piano dos acordes e os seus enlaces, así como dos procedementos estudados durante o curso, levarán ao alumnado a interiorizar a súa sonoridade e, por tanto, a desenvolver o oído interno.

- Tocar os traballos realizados no piano.

Seguindo a mesma liña que o anterior obxectivo, o alumnado deberá interpretar as harmonizacións realizadas no piano e así ter unha idea real da súa sonoridade con vistas a mellorar a musicalidade dos traballos realizados.

6.1.2 **Contidos**

Os contidos da materia son os seguintes:

PRIMEIRO TRIMESTRE:

a) Introducción:

- Intervalos e tonalidade
- Consonancia e disonancia
- Harmonía e Contrapunto

- Concepto de sucesión e simultaneidade

- Tonalidade e modalidade

b) O acorde:

- O acorde e a súa constitución

- Teoría tradicional sobre a formación de acordes

- Clasificación dos acordes tríadas. Posición e disposición

- Formación e clasificación nas escalas maior natural e menor harmónica.

- Estados do acorde: estado fundamental e o seu cifrado en modo maior e modo menor do acorde. Intervalos harmónicos

consonantes e disonantes. O cifrado dos acordes. Funcións tonais.

Disposición, duplicacións, supresións e cifrado.

- Os unísonos

c) Enlace de acordes:

- Realización da harmonía. Principios xerais. Escritura a catro partes reais. Voces ou partes harmónicas. Principios xerais de conducción de voces. Duplicacións e Supresións. Movemento conxunto e disxunto. Movemento melódico e harmónico.

- Regras de enlace. Quintas, unísonos e oitavas directas e sucesivas.

Falsa relación de tritono. Superposición e cruzamento.

- Encadeamentos en estado fundamental: a súa mecánica e expresividade.

- Tratamento da sensible

d) O ritmo harmónico:

Textura rítmica. Ritmo harmónico e melódico. Indicacións dinámicas.

e) Cadencias:

Cadencias nas que interveñen os acordes tríadas. Cadencia auténtica. Cadencias

Perfectas e imperfectas. A semicadencia. A cadencia plagal. A cadencia rota.

f) Procesos cadenciais.

g) O acorde de 5ª disminuída:

a súa constitución, duplicacións, cifrado e resolución en estado fundamental.

(h) Notas estrañas ao acorde:

Emprego de notas de paso e floreos.

(i) Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente:

- Exercicios:

Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e tiples ou cantos dados), propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente, na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar os realizados na clase.

- Práctica auditiva e instrumental:

Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical

*SEGUNDO TRIMESTRE:

(a) Acordes tríadas en primeira inversión:

- O acorde en primeira inversión ou acorde de sexta: constitución e disposición.

Duplicacións, supresións e cifrado.

- A serie de sextas.

(b) Acordes tríadas en segunda inversión:

- O acorde en segunda inversión ou acorde de cuarta e sexta: constitución e disposición do acorde. Duplicacións, supresións e cifrado. Clasificacións do acorde de cuarta e sexta: cadencial, de paso e de flóreo. Preparación e resolución da cuarta.

(c) Acorde de 5ª d e de 5ª A:

- Particularidades dos acordes de 5ª disminuída (1ª e 2ª inversión), e de 5ª aumentada: constitución e disposición dos acordes, Duplicacións, supresións e cifrado.
- Particularidades dos encadeamentos dos acordes de 5ª disminuída e de 5ª aumentada.

(d) Encadeamentos dos acordes en 1ª e 2ª inversión:

- Cambios na disposición dos acordes: cambios de estado e de posición.
- Encadeamentos en primeira inversión: a súa mecánica e expresividade.
- Encadeamentos en segunda inversión: a súa mecánica e expresividade.
- Características harmónicas dos distintos estados dos acordes e dos seus enlaces.

(e) A tonalidade e as funcións tonais:

- O modo maior e menor. Peculiaridades do modo menor. Funcións tonais de cada grao.

(f) O ritmo harmónico:

- Textura rítmica. Ritmo harmónico e melódico. Indicacións dinámicas.

(g) Cadencias:

- Cadencias nas que interveñen os acordes tríadas e de sétima de dominante: a cadencia auténtica. Cadencias perfectas e imperfectas. A semicadencia. A cadencia plagal. A cadencia rota.

(h) Procesos cadenciais

(i) Notas estrañas ao acorde:

- Emprego de notas de paso, floreos, retardos.

(j) Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente:

- Exercicios:

Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e triples ou cantos dados), propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar os realizados na clase.

- Práctica auditiva e instrumental:

Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical.

*TERCEIRO TRIMESTRE:

(a) O acorde de sétima de dominante:

Constitución, estados e disposición do acorde. Resolución principal. Duplicación,

supresións e cifrado. O acorde de sétima de dominante nas harmonizacións.
Estado fundamental e inversións.

(b) O acorde de sétima sobre todos os graos da escala:

A súa constitución. Estados do acorde. Resolucións da disonancia: natural e excepcional. Duplicacións, supresións e cifrado. Función tonal dos distintos acordes de sétima. Intervalos harmónicos consoantes e disonantes.

(c) A tonalidade e as funcións tonais:

- O modo maior e menor. Peculiaridades do modo menor. Funcións tonais de cada grao. A harmonía de tónica, de dominante e de subdominante. Cambio de modo. A terceira de picardía. O principio de dominante secundaria.
Cromatismo e tonalidade.

(d) O ritmo harmónico:

- Textura rítmica. Ritmo harmónico e melódico. Indicacións dinámicas.

(e) Cadencias:

- Cadencias nas que interveñen os acordes tríadas e de sétima de dominante: a cadencia auténtica. Cadencias perfectas e imperfectas. A semicadencia. A cadencia plagal. A cadencia rota.

(f) Procesos cadenciais

(g) Progresións unitónicas:

- Xeneralidades. O modelo. Realización. Extensión da progresión. Emprego. O ritmo harmónico na progresión. Grao de transposición. A progresión na harmonización dos acordes tríadas.

(h) Flexións introtonais:

- As dominantes secundarias. O seu emprego.

(i) Notas estrañas ao acorde:

- Emprego de notas de paso, floreos, retardos, apoiatura.

(j) Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente:

- Exercicios:

Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e tiples ou cantos dados), propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar os realizados na clase.

- Práctica auditiva e instrumental:

Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical.

6.1.3 **Avaliación**

Dado que os criterios de avaliación miden o grao de consecución dos obxectivos, estes repítense aquí, engadindo os criterios de avaliación relacionados:

Criterios de avaliación

O inicio das clases realizarase unha proba escrita, como **avaliación inicial** dos coñecementos musicais adquiridos na súa anterior etapa co linguaxe musical.

Criterios de avaliación para o 1º, 2º e 3º Trimestre:

1. Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

Identificar os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

2. Empregar en traballos escritos os elementos e os procedementos estudados da harmonía tonal.

Realizar exercicios a partir dun baixo cifrado, sen cifrar ou a partir de triples dados. Compor exercicios breves a partir dun esquema harmónico dado ou propio.

3. Desenvolver o oído interno na análise e na realización de exercicios escritos

Interiorizar os principais elementos morfolóxicos e sintácticos da harmonía tonal.

4. Identificar a través da audición os acordes e os procedementos estudados na harmonía tonal.

Identificar auditivamente os principais elementos morfolóxicos e procedementos sintácticos da harmonía tonal. Identificar auditivamente estruturas formais concretas.

5. Identificar a través da análise de obras os acordes, os procedementos máis comúns da harmonía tonal e as transformacións temáticas.

Identificar mediante a análise de obras sinxelas todos os elementos que forman parte da materia de harmonía relacionados coas obras propostas.

6. Comprender a interrelación dos procesos harmónicos coa forma musical.

Comparar obras musicais dos períodos Barroco, Clásico e Romántico a partir das súas características harmónicas e formais.

7. Aprender a valorar a calidade da música.

Valorar a calidade dos exercicios propostos. Comentar, a través da análise harmónica de obras ou fragmentos representativos dos diversos períodos estudados, a diferente calidade da música.

8. Ter actitude crítica ante a escasa calidade harmónica que pudiera presentarse tanto en músicas propias como alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.

9. Tocar esquemas básicos ao piano

Improvisar no piano, a partir de esquemas propostos, os encadeamentos de acordes e procedementos da harmonía tonal estudados, dentro dun carácter homofónico.

10. Ser capaz de tocar os traballos realizados ao piano.

Tocar no piano os traballos realizados.

Mínimos esixibles

A nota final dependerá de dous factores, os exercicios ou traballos individuais e, das probas trimestrais e a final. Para unha avaliación positiva a nota final debe ser igual ou superior a 5. Deberáanse demostrar un mínimo de destrezas que consisten en:

1. Coñecemento teórico e práctico dos elementos que forman parte dos contidos do curso, empregándoos nos exercicios harmónicos escritos cun mínimo de erros.

2. Emprego dunha secuencia harmónica e un número determinado de cadenzas (a determinar na proba escrita), sendo este aspecto a columna vertebral da harmonía, a súa puntuación será dun 6 como mínimo.

3. Valorarase a boa condución melódica das voces e a súa puntuación mínima será de 3.

Estos aspectos se refiren tanto o traballo individual como á proba ou probas escritas trimestrais.

Os erros técnicos na realización do exercicio de harmonía descontarán puntos á cualificación máxima de 10, sendo éstos: oitavas e quintas paralelas, disposición incorrecta das voces, enlaces ou movementos melódicos/ harmónicos defectuosos, cifrados, realización incorrecta de progresións..., a súa penalización oscilará entre 0,5 e 1 punto por cada erro (será especificado polo profesor na proba escrita).

Aqueles alumnos que leven un suspenso nun trimestre non terán que recuperalo , por ser o contido da materia acumulativo; se un alumno leva un suspenso nun trimestre e aproba o seguinte é suficiente.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos de avaliación serán:

- Corrección individual semanal de exercicios propostos polo profesorado, contidos que se están a traballar, a valoración destes exercicios suporá na nota do trimestre un 40% da nota final. No caso de exercicio ou exercicios de creatividade, suporán o 10% desta porcentaxe.
- Proba ou probax obxectivas trimestrais que poderán ser un baixo (con ou sen cifrar) e un tiple: a súa valoración na nota do trimestre será dun 60%. Valorarase ademais dunha correcta realización harmónica o coidado das diferentes liñas melódicas.

Ademais dos contidos procedementais antes mencionados, terase en conta o talante do alumnado na consecución dos valores e actitudes recollidos na programación, así como a análise e audición de obras ou fragmentos e interpretación dos traballos realizados na aula e dos propios do alumnado.

O alumnado que **non puido ser avaliado de maneira continua**, poderá facer unha proba escrita a final de curso de toda a materia, sendo o último día posible a última clase da materia en cuestión e no seu horario. A proba consistirá en:

nun baixo, tiple ou baixo-tiple combinado, ademais de entregar uns traballos (mínimo 2), a determinar polo docente dos contidos da materia (serán proporcionados con 15 días de antelación). Para unha avaliación positiva desta proba o alumnado deberá ter un 5 na proba obxectiva, así como un 5 nos traballos propostos: a ponderación destas notas será dun 75% e 25% respectivamente.

A duración desta proba non excederá de 120 minutos e será convocatoria única (o alumnado afectado deberáse preocupar por poñerse en contacto co profesor da materia)

Criterios de cualificación

A nota final dependerá de dous factores, os exercicios ou traballos individuais e, das probas trimestrais e a final. Para unha avaliación positiva a nota final debe ser igual ou superior a 5. Deberáanse demostrar un mínimo de destrezas que consisten en:

- Coñecemento teórico e práctico dos elementos que forman parte dos contidos do curso, empregándoos nos exercicios harmónicos escritos cun mínimo de erros.
- Emprego dunha secuencia harmónica e un número determinado de cadencias (a determinar na proba escrita), sendo este aspecto a columna vertebral da harmonía, a súa puntuación será dun 6 como mínimo.
- Valorarase a boa condución melódica das voces e a súa puntuación mínima será de 3.

Estos aspectos se refiren tanto o traballo individual como á proba ou probas escritas trimestrais.

Os erros técnicos na realización do exercicio de harmonía descontarán puntos á cualificación máxima de 10, sendo estes: oitavas e quintas paralelas, disposición incorrecta das voces, enlaces ou movementos melódicos/ harmónicos defectuosos, cifrados, realización incorrecta de progresións..., a súa penalización oscilará entre 0,5 e 1 punto por cada erro (será especificado polo profesor na proba escrita).

Aqueles alumnos que leven un suspenso nun trimestre non terán que recuperalo, por ser o contido da materia acumulativo; se un alumno leva un suspenso nun trimestre e aproba o seguinte é suficiente.

Os principais procedementos de avaliación serán:

- Corrección individual semanal de exercicios propostos polo profesorado, dos contidos que se están a traballar, a valoración destes exercicios suporá na nota do trimestre un

40% da nota final. No caso de exercicio ou exercicios de creatividade, suporán o 10% desta porcentaxe.

- Proba ou probax obxectivas trimestrais que poderán ser un baixo (con ou sen cifrar) e un tiple: a súa valoración na nota do trimestre será dun 60%. Valorarase ademais dunha correcta realización harmónica o coidado das diferentes liñas melódicas.

Ademais dos contidos procedementais antes mencionados, terase en conta o talante do alumnado na consecución dos valores e actitudes recollidos na programación, así como a análise e audición de obras ou fragmentos e interpretación dos traballos realizados na aula e dos propios do alumnado.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula no 3º curso do grao profesional na materia de Harmonía, será avaliado positivamente se supera coa nota mínima de 5, unha proba obxectiva realizada antes da avaliación do primeiro trimestre. Esta proba consistirá:

- Harmonización dun tiple ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, referido a todos os contidos da materia expostos na programación.
- A duración do exercicio non excederá de 120 minutos.
- A súa avaliación realizarase do seguinte xeito: calificación dos contidos da materia en base aos procedementos cadenciais nos que se baseará o exercicio (70% da nota final), e unha avaliación da creatividade das diferentes liñas melódicas, principalmente baixos e triples, cunha valoración do 30% na nota final.

A puntuación da proba será a reflexada no apartado de mínimos esixibles desta programación.

6.1.4 Medidas de recuperación

A materia de harmonía ten unha **avaliación continua**, polo que a recuperación das probas obxectivas realizadas na aula realizaránse no seguinte trimestre. Se o remate do 3º trimestre a avaliación nestas probas fose negativa, realizarase unha proba final que consistirá nun baixo, un tiple ou un baixo-tiple combinado dos contidos do curso, valorando a súa correcta realización harmónica (60% da nota final), así como o tratamento das distintas liñas melódicas (40% da nota final).

Procedementos de recuperación ordinarios

A proba realizarase a finais do mes de maio na aula e no horario correspondente á materia a recuperar. A nota final da materia constará: desta proba obxectiva (60%) así como os exercicios ou traballos do último trimestre (40%).

Probas extraordinarias de setembro

A proba extraordinaria de setembro consistirá en:

- Harmonización dun tiple e/ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, incluíndo os contidos expostos na programación do 3º de Harmonía.
- Ó alumnado daráselle un tempo máximo de 120 minutos para a realización e posta en limpo do exercicio, a bolígrafo azul ou negro.

Os criterios de avaliación serán:

- Calificación dos contidos da materia de 3º de Harmonía reflexados no programación, utilizando estes elementos en base aos procedementos cadenciais nos que se baseará o exercicio proposto. Este apartado valorarase como o 70% da nota final.

- Avaliarase a creatividade das distintas liñas melódicas, principalmente baixos e sopranos. Este apartado valorarase como o 30% da nota final.

A puntuación será a especificada no apartado dos mínimos esixibles desta programación.

6.1.5 Recursos didácticos

Os resultados que pretendemos acadar nesta materia serán principalmente, o coñecemento do sistema tonal, tanto a nivel morfolóxico (elementos individuais) como semántico (significado e funcionamento).

En todo este proceso deberase fomentar a creatividade do alumnado dende o primeiro momento, estimulándoo a realizar pequenas obras, nas que se vaia introducindo, pouco a pouco, cada novo elemento aprendido.

Deben interiorizarse todos os novos elementos, polo que serán traballados dende o punto de vista de:

- Realización de exercicios escritos
- Análise de partituras variadas e progresivamente máis complexas.

Con todo isto trataremos de acadar:

- Maior corrección na escritura
- Maior musicalidade nas liñas melódicas
- Unha clara comprensión da funcionalidade dos acordes dentro da tonalidade.

A metodoloxía apoiarase nos seguintes principios metodolóxicos:

- A formación individual e personalizada
- Desenvolvemento dunha metodoloxía activa e de participación
- A formación e desenvolvemento do espírito crítico
- Desenvolvemento da capacidade creativa
- Mostra da utilidade do aprendido

- A orientación educativa

6.2 Curso: 4º Harmonía

6.2.1 Obxectivos

- Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

Para acadar este obxectivo hai que ter en conta que o alumnado parte de coñecementos xa desenvolvidos na materia de linguaxe musical. Coa harmonía afondamos nestes contidos e introducimos o seu estudo dende unha perspectiva histórica, empregando a análise de obras.

- Empregar en traballos escritos os elementos e os procedementos estudados da harmonía tonal.
- Desenvolver o oído interno na análise e na realización de exercicios escritos.

Para acadar este obxectivo o alumnado de harmonía non se pode limitar a realizar só exercicios escritos, senón que debe de ser capaz de saber como soarán para poder elixir entre as opcións das que dispón.

- Identificar a través da audición os acordes e os procedementos estudados da harmonía tonal.
- Identificar a través da análise de obras os acordes, os procedementos mais comúns da harmonía tonal e as transformacións temáticas.

Neste curso de harmonía levarase a cabo unha primeira aproximación á análise musical de obras, fragmentos de obras ou incluso exercicios. Nesta análise tratarase de identificar os elementos morfolóxicos e sintácticos da harmonía tonal e así, axudar á súa interiorización.

- Comprender a interrelación dos procesos harmónicos coa forma musical.

Trátase neste obxectivo de chegar a comprender a evolución e interrelación constante ao longo da historia da música entre a forma musical e a harmonía. O

alumnado comprenderá esta relación a través da realización de análises e audicións de obras musicais de diferentes períodos da historia da música.

- Aprender a valorar a calidade da música.

O estudo desta materia, sobre todo a través da análise e audición de obras de distintos estilos, descubrirá ao alumnado a grande riqueza harmónica que encerran, contribuíndo a formar o seu espírito crítico.

- Ter actitude crítica ante a escasa calidade harmónica que poidera presentarse tanto en músicas propias ou alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.
- Tocar esquemas básicos no piano

Por mor da situación sanitaria excepcional deste curso 2020-2021, será o profesorado quen traballe sobre o piano e os alumnos traballaran máis o recoñecemento auditivo dos procedementos estudados durante o curso

- Tocar os traballos realizados no piano.

Por mor da situación sanitaria excepcional deste curso 2020-2021, será o profesorado quen interpretará as harmonizacións realizadas polo alumnado e así ter unha idea real da súa sonoridade con vistas a mellorar a musicalidade dos traballos realizados por parte do alumno

6.2.2 Contidos

Os contidos na materia de harmonía do 4º curso de grao profesional son os seguintes;

***PRIMEIRO TRIMESTRE:**

- a. **Repaso dos contidos adquiridos no 3º curso do grao profesional de Harmonía** (ata baixos cifrados e sem cifrar, traballando estado fundamental e primeiras inversión dos acordes; duplicacións nos acordes, quintas e oitavas paralelas, superposicións, unísono e cruzamento de voces)
- b. **Acordes tríadas en segunda inversión:**

- O acorde en segunda inversión ou acorde de cuarta e sexta: constitución e disposición do acorde. Duplicacións, supresións e cifrado. Clasificacións do acorde de cuarta e sexta: cadencial, de paso e de flóreo. Preparación e resolución da cuarta.

c. **Acorde de 5ª d e de 5ª A** (poderase traballar de maneira práctica e/ou analítica):

- Particularidades dos acordes de 5ª disminuída (1ª e 2ª inversión), e de 5ª aumentada: constitución e disposición dos acordes, Duplicacións, supresións e cifrado.

- Particularidades dos encadeamentos dos acordes de 5ª disminuída e de 5ª aumentada.

d. **O acorde de sétima de dominante:**

- Constitución, estados e disposición do acorde. Resolución principal. Duplicación, supresións e cifrado.

- O acorde de sétima de dominante nas harmonizacións.

- Estado fundamental e inversións.

e. **Repaso das cadencias e ampliación das mesmas así como dos procesos cadenciais:**

- Cadencias nas que interveñen os acordes tríadas e de sétima de dominante: a cadencia auténtica. Cadencias perfectas e imperfectas. A semicadencia. A cadencia plagal. A cadencia rota.

f. **Repaso e ampliación da tonalidade e as funcións tonais:**

- O modo maior e menor. Peculiaridades do modo menor. Funcións tonais de cada grao. A harmonía de tónica, de dominante e de subdominante. Cambio de modo. A terceira de picardia.

g. **Notas estrañas ao acorde:**

- Emprego de notas de paso, floreos, retardos, apoiatura; traballadas de maneira analítica e/ou práctica

h. **Estado fundamental e inversións dos acordes de novena de dominante**
(traballada de maneira analítica):

- O acorde de novena maior e menor de dominante: constitución, resolucións e cifrado

- O acorde de novena de dominante na escritura a catro ou cinco partes reais.
Duplicacións, supresións e preparacións.

- Os acordes de 9ª de dominante na utilización dos procesos cadenciais,

(d)

i. **Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente:**

- Exercicios:

➤ Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e cantos dados) propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente (na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar ós realizados na clase).

➤ Exercicios de creatividade en base a unha secuencia harmónica dada, realización de melodía acompañada (melodía propia ou allea).

- Práctica auditiva e instrumental:

➤ Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

➤ Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical.

*SEGUNDO TRIMESTRE:

a. **Estado fundamental e inversións dos acordes de sétima de sensible e de sétima disminuída.**

- Realización da harmonía.

- Os acordes de sétima de sensible e disminuída: a súa mecánica e expresividade.

Resolucións, inversións, cifrados e utilización nos procesos cadenciais

b. **Modulación: diatónica e cromática:**

- Definición de Modulación. Clasificación das modulacións. Proceso cadencial posterior ao cambio de función tonal.

- Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas.

c. **Flexións introtonais:**

- As dominantes secundarias e o seu emprego.

d. **Cadencias e procesos cadenciais:**

- Cadencia frigia e dórica

- Cadencias nas que interveñen os acordes triada e de sétima de dominante.

- Procesos cadenciais nos que interveñen os acordes tríadas, de sétima e de novena de dominante maior e menor. Sucesións cadenciais principais.

e. **A tonalidade e as funcións tonais:**

- A ampliación da tonalidade. O modo maior mixto. A tonalidade cromática.

f. **O ritmo harmónico:**

- Textura rítmica. Ritmo harmónico e melódico. Indicacións dinámicas.

g. **Notas estrañas ao acorde:**

- Emprego de notas de paso, floreos, retardos e escapadas; traballadas de maneira analítica e/ou práctica

h. **Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente:**

- Exercicios:

- Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e cantos dados) propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente (na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar ós realizados na clase).
- Exercicios de creatividade en base a unha secuencia harmónica dada, realización de melodía acompañada (melodía propia ou allea).

- Práctica auditiva e instrumental:

- Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

- Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical:
  - ✓ Elementos sintácticos da harmonía tonal
  - ✓ Frases musicais
  - ✓ Ritmo harmónico
  - ✓ Procesos cadenciais
  - ✓ Modulacións
  - ✓ Progresións unitónicas e modulantes
  - ✓ A dinámica, o timbre e as súas relacións coa harmonía
  - ✓ Ornamentación melódica

*TERCEIRO TRIMESTRE:

a. **Modulación: diatónica e cromática:**

- Proceso cadencial posterior ao cambio de función tonal.

- Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas.
  - Modulación por cambio de modo.
  - A modulación a través do acorde de sexta napolitana.
  - A modulación a través da sexta aumentada.
- b. **Flexións introtonais**:
- As dominantes secundarias e os acordes de sétima e de novena. O seu emprego.
- c. **Progresións unitónicas e modulantes** (traballadas analíticamente):
- Progresións unitónicas e modulantes de acordes de sétima
  - Progresións unitónicas e modulantes de acordes de novena
  - Progresións empregando dominantes secundarias.
- d. **Notas estrañas ao acorde**:
- Emprego de nota de paso, floreo, apoiatura, retardo, escapada e nota cercana, anticipación e nota pedal; traballadas de maneira analítica e/ou práctica
- e. **O acorde de sétima sobre todos os graos da escala** (traballados analíticamente):
- A súa constitución. Estados do acorde
  - Resolucións da disonancia: natural e excepcional
  - Duplicacións, supresións e cifrado.
  - Función tonal dos distintos acordes de sétima
  - Intervalos harmónicos consoantes e disonantes
- f. **Series de sétimas** (traballadas analíticamente):
- Series de sétimas diatónicas e modulantes.
  - Serie de sétimas alternadas con tríadas.
  - Marcha clásica de sétimas.
  - Harmonización de series de sétimas no baixo dado ou no canto dado.

g. **Utilización dos elementos e procedementos expostos anteriormente.**

- Exercicios:

- Ó longo do trimestre realizaránse exercicios (baixos cifrados, sen cifrar e cantos dados) propostos polo profesorado baseados nos contidos expostos anteriormente (na aula e para casa como traballo individual e de dificultade similar ós realizados na clase).
- Exercicio de creatividade tanto modal como en base a unha secuencia harmónica dada

- Práctica auditiva e instrumental:

- Práctica auditiva e instrumental que conduza á interiorización dos elementos e procedementos aprendidos.

- Análise de obras:

- Análise de obras para relacionar os devanditos elementos e procedementos, así como as transformacións temáticas dos materiais empregados co seu contexto estilístico e a súa forma musical:
  - ✓ Elementos sintácticos da harmonía tonal
  - ✓ Frases musicais
  - ✓ Ritmo harmónico
  - ✓ Procesos cadenciais
  - ✓ Modulacións
  - ✓ Progresións unitónicas e modulantes
  - ✓ A dinámica, o timbre e as súas relacións coa harmonía
  - ✓ Ornamentación melódica.

6.2.3 Avaliación

Dado que os criterios de avaliación miden o grao de consecución dos obxectivos, estes repítense aquí, engadindo os criterios de avaliación relacionados:

Criterios de avaliación

O inicio das clases realizarase unha proba escrita, como **avaliación inicial** dos coñecementos harmónicos adquiridos con anterioridade.

Criterios de avaliación para o 1º, 2º e 3º Trimestre:

1. Coñecer os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

Identificar os elementos básicos da harmonía tonal e as súas características, funcións e transformacións nos contextos históricos.

2. Empregar en traballos escritos os elementos e os procedementos estudados da harmonía tonal.

Realizar exercicios a partir dun baixo cifrado, sen cifrar ou a partir de triples dados. Compor exercicios breves a partir dun esquema harmónico dado ou propio.

3. Desenvolver o oído interno na análise e na realización de exercicios escritos

Interiorizar os principais elementos morfolóxicos e sintácticos da harmonía tonal.

4. Identificar a través da audición os acordes e os procedementos estudados na harmonía tonal.

Identificar auditivamente os principais elementos morfolóxicos e procedementos sintácticos da harmonía tonal. Identificar auditivamente estruturas formais concretas.

5. Identificar a través da análise de obras os acordes, os procedementos máis comúns da harmonía tonal e as transformacións temáticas.

Identificar mediante a análise de obras sinxelas todos os elementos que forman parte da materia de harmonía relacionados coas obras propostas.

6. Comprender a interrelación dos procesos harmónicos coa forma musical.

Comparar obras musicais dos períodos Barroco, Clásico e Romántico a partir das súas características harmónicas e formais.

7. Aprender a valorar a calidade da música.

Valorar a calidade dos exercicios propostos. Comentar, a través da análise harmónica de obras ou fragmentos representativos dos diversos períodos estudados, a diferente calidade da música.

8. Ter actitude crítica ante a escasa calidade harmónica que pudiera presentarse tanto en músicas propias como alleas como en harmonizacións xeradas por medios electrónicos de xeito automático.

Mínimos esixibles

A nota final dependerá de dous factores, os exercicios ou traballos individuais e, das probas trimestrais e a final. Para unha avaliación positiva a nota final debe ser igual ou superior a 5. Deberáanse demostrar un mínimo de destrezas que consisten en:

1. Coñecemento teórico e práctico dos elementos que forman parte dos contidos do curso, empregándoos nos exercicios harmónicos escritos cun mínimo de erros.
2. Emprego dunha secuencia harmónica e un número determinado de cadencias (a determinar na proba escrita), sendo este aspecto a columna vertebral da harmonía, a súa puntuación será dun 6 como mínimo.
3. Valorarase a boa condución melódica das voces e a súa puntuación mínima será de 3.

Estos aspectos se refiren tanto o traballo individual como á proba ou probas escritas trimestrais.

Os erros técnicos na realización do exercicio de harmonía descontarán puntos á cualificación máxima de 10, sendo éstos: oitavas e quintas paralelas, disposición incorrecta das voces, enlaces ou movementos melódicos/ harmónicos defectuosos,

cifrados, realización incorrecta de progresións..., a súa penalización oscilará entre 0,5 e 1 punto por cada erro (será especificado polo profesor na proba escrita).

Aqueles alumnos que leven un suspenso nun trimestre non terán que recuperalo , por ser o contido da materia acumulativo; se un alumno leva un suspenso nun trimestre e aproba o seguinte é suficiente.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos de avaliación serán:

- Corrección individual semanal de exercicios propostos polo profesorado, contidos que se están a traballar, a valoración destes exercicios suporá na nota do trimestre un 40% da nota final .

No caso de exercicio ou exercicios de creatividade, son o 10% desta porcentaxe.

- Proba ou probax obxectivas trimestrais que poderán ser un baixo (con ou sen cifrar) e un tiple: a súa valoración na nota do trimestre será dun 60%. Valorarase ademais dunha correcta realización harmónica o coidado das diferentes liñas melódicas.

Ademais dos contidos procedementais antes mencionados, terase en conta o talante do alumnado na consecución dos valores e actitudes recollidos na programación, así como a análise e audición de obras ou fragmentos.

O alumnado que **non puido ser avaliado de maneira continua**, poderá facer unha proba escrita a final de curso de toda a materia, sendo o último día posible a última clase da materia en cuestión e no seu horario. A proba consistirá en:

nun baixo, tiple ou baixo-tiple combinado, ademais de entregar uns traballos (mínimo 2), a determinar polo docente dos contidos da materia (serán proporcionados con 15 días de antelación). Para unha avaliación positiva desta proba o alumnado deberá ter

un 5 na proba obxectiva, así como un 5 nos traballos propostos: a ponderación destas notas será dun 75% e 25% respectivamente.

A duración desta proba non excederá de 120 minutos e será convocatoria única (o alumnado afectado deberá preocuparse por poñerse en contacto co profesor da materia).

Criterios de cualificación

A nota final dependerá de dous factores, os exercicios ou traballos individuais e, das probas trimestrais e a final. Para unha avaliación positiva a nota final debe ser igual ou superior a 5. Deberá demostrarse un mínimo de destrezas que consisten en:

- Coñecemento teórico e práctico dos elementos que forman parte dos contidos do curso, empregándoos nos exercicios harmónicos escritos cun mínimo de erros.
- Emprego dunha secuencia harmónica e un número determinado de cadencias (a determinar na proba escrita), sendo este aspecto a columna vertebral da harmonía, a súa puntuación será dun 6 como mínimo.
- Valorarase a boa condución melódica das voces e a súa puntuación mínima será de 3.

Estos aspectos se refírense tanto ao traballo individual como á proba ou probas escritas trimestrais.

Os erros técnicos na realización do exercicio de harmonía descontarán puntos á cualificación máxima de 10, sendo estes: oitavas e quintas paralelas, disposición incorrecta das voces, enlaces ou movementos melódicos/ harmónicos defectuosos, cifrados, realización incorrecta de progresións..., a súa penalización oscilará entre 0,5 e 1 punto por cada erro (será especificado polo profesor na proba escrita).

Aqueles alumnos que leven un suspenso nun trimestre non terán que recuperalo, por ser o contido da materia acumulativo; se un alumno leva un suspenso nun trimestre e aproba o seguinte, é suficiente.

Os principais procedementos de avaliación serán:

- Corrección individual semanal de exercicios propostos polo profesorado, dos contidos que se están a traballar, a valoración destes exercicios suporá na nota do trimestre un 40% da nota final. No caso de exercicio ou exercicios de creatividade, suporán o 10% desta porcentaxe
- Proba ou probas obxectivas trimestrais que poderán ser un baixo (con ou sen cifrar) e un tiple: a súa valoración na nota do trimestre será dun 60%. Valorarase ademais dunha correcta realización harmónica o coidado das diferentes liñas melódicas.

Ademais dos contidos procedementais antes mencionados, terase en conta o talante do alumnado na consecución dos valores e actitudes recollidos na programación, así como a análise e audición de obras ou fragmentos

Criteria para a concesión de ampliación de matrícula

A ampliación de matrícula no 4º curso do grao profesional na materia de Harmonía, será avaliado positivamente se supera coa nota mínima de 5, unha proba obxectiva realizada antes da avaliación do primeiro trimestre. Esta proba consistirá:

- Harmonización dun tiple ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, referido a todos os contidos da materia expostos na programación.
- A duración do exercicio non excederá de 120 minutos.
- A súa avaliación realizarase do seguinte xeito: calificación dos contidos da materia en base aos procedementos cadenciais nos que se baseará o exercicio (70% da nota final), e unha avaliación da creatividade das diferentes liñas melódicas, principalmente baixos e tiple, cunha valoración do 30% na nota final.

A puntuación da proba será a reflexada no apartado de mínimos esixibles desta programación.

6.2.4 Medidas de recuperación

A materia de harmonía ten unha **avaliación continua**, polo que a recuperación das probas obxectivas realizadas na aula realizaránse no seguinte trimestre. Se o remate do 3º trimestre a avaliación nestas probas fose negativa, realizarase unha proba final que consistirá nun baixo, un tiple ou un baixo-tiple combinado dos contidos do curso, valorando a súa correcta realización harmónica (60% da nota final), así como o tratamento das distintas liñas melódicas (40% da nota final).

Procedementos de recuperación ordinarios

A materia de harmonía ten unha avaliación continua, polo que a recuperación das probas obxectivas realizadas na aula realizaránse no seguinte trimestre. Se o remate do 3º trimestre a avaliación nestas probas fose negativa, realizarase unha proba final que consistirá nun baixo, un tiple ou un baixo-tiple combinado dos contidos do curso, valorando a súa correcta realización harmónica (60% da nota final), así como o tratamento das distintas liñas melódicas (40% da nota final).

A proba realizarase a finais do mes de maio na aula e no horario correspondente á materia a recuperar. Para aprobar a materia de 4º de harmonía ademais terá que ter nos exercicios do trimestre un 5 como mínimo, que suporá un 40% da nota final e a proba obxectiva na aula un 60% da nota final (mesma porcentaxe mantida ó longo de todos os trimestres).

Probas extraordinarias de setembro

A proba extraordinaria de setembro consistirá en:

- Harmonización dun tiple ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, incluíndo os contidos expostos na programación do 4º de Harmonía.
- Ó alumnado daráselle un tempo máximo de 90 minutos para a realización e posta en limpo do exercicio, a bolígrafo azul ou negro.

Os criterios de avaliación serán:

- Calificación dos contidos da materia de 4º de Harmonía reflexados na programación, utilizando estes elementos en base aos procedementos cadenciais nos que se baseará o exercicio proposto. Este apartado valorarase como o 70% da nota final.
- Avaliarase a creatividade das distintas liñas melódicas, principalmente baixos e sopranos. Este apartado valorarase como o 30% da nota final.

A puntuación desta proba será a reflexada no apartado de mínimos esixibles desta programación.

6.2.5 Recursos didácticos

Os resultados que pretendemos acadar nesta materia serán principalmente, o coñecemento do sistema tonal, tanto a nivel morfolóxico (elementos individuais) como semántico (significado e funcionamento).

En todo este proceso deberase fomentar a creatividade do alumnado dende o primeiro momento, estimulándoo a realizar pequenas obras, nas que se vaia introducindo, pouco a pouco, cada novo elemento aprendido.

Deben interiorizarse todos os novos elementos, polo que serán traballados dende o punto de vista de:

- Realización de exercicios escritos
- Análise de partituras variadas e progresivamente máis complexas.

Con todo isto trataremos de acadar:

- Maior corrección na escritura
- Maior musicalidade nas liñas melódicas
- Unha clara comprensión da funcionalidade dos acordes dentro da tonalidade.

A metodoloxía apoiarase nos seguintes principios metodolóxicos:

- A formación individual e personalizada
- Desenvolvemento dunha metodoloxía activa e de participación
- A formación e desenvolvemento do espírito crítico
- Desenvolvemento da capacidade creativa
- Mostra da utilidade do aprendido
- A orientación educativa

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma permanente o grao de cumprimento desta programación así como os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos, como as características individuais de cada un dos alumnos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado, condicións, capacidades, etc.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución.

Así mesmo, tentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, valorando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc.

Todo iso, tendo en conta a idiosincrasia propia das materias do departamento e em concreto a de harmonía, así como a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interese no estudo, etc.

Coméntásenlle regularmente os resultados globais de cada avaliación e calquera

cuestión que os membros do departamento consideren oportuna. Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter un óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado, ordenadores, equipos de audio, software, mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc ... En definitiva os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón soamente de forma teórica.

9. ANEXOS

9.1 Proba de acceso 4º de grao profesional

A proba de acceso consistirá en:

- A harmonización dun tiple ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, referido aos contidos expostos na programación do 3º curso da materia de Harmonía.
- Ao alumnado daráselle un tempo máximo de 90 minutos para a súa realización e posta en limpo a bolígrafo azul ou negro

Contidos

Os referidos na programación do 3º curso da materia de harmonía.

Criterios de avaliación e cualificación

Os criterios de avaliación serán:

- Cualificación dos contidos de 3º reflexados na programación, cun imprescindible dominio deles, en base aos procedementos cadenciais nosque se baseará o exercicio proposto. Este apartado valorarase como o 70% da nota final.
- Avaliarase a creatividade das diferentes liñas melódicas, principalmente baixos e sopranos. Este apartado valorarase como o 30% da nota final.

A cualificación da proba será a reflexada no punto referente a mínimos esixibles da programación

9.2 Proba de acceso a 5º de grao profesional

A proba de acceso consistirá en:

- A harmonización dun tiple ou baixo sen cifrar, ou unha combinación de ambos, referido aos contidos expostos na programación do 4º curso da materia de Harmonía.

- Ao alumnado daráselle un tempo máximo de 90 minutos para a súa realización e posta en limpo a bolígrafo azul ou negro

Contidos

Os referidos á materia de 4º de harmonía desta programación.

Criterios de avaliación e cualificación

Os criterios de avaliación serán:

- Calificación dos contidos de 4º reflexados na programación, cun imprescindible dominio deles, en base aos procedementos cadenciais nos que se baseará o exercicio proposto. Este apartado valorarase como o 70% da nota final.
- Avaliarase a creatividade das diferentes liñas melódicas, principalmente baixos e sopranos. Este apartado valorarase como o 30% da nota final.

A cualificación da proba será a reflexada no apartado de mínimos esixibles da programación de harmonía.

9.3 Criterios para a obtención de matrícula de honra

A orde do 10 de Marzo de 2009 con data de disposición 10/03/2009 e, data de publicación 18/03/2009, regula o procedemento para a obtención de matrícula de honra e premios de fin de grao nas ensinanzas de música e danza.

A matrícula de honra concederase ó alumnado matriculado en calquera curso das ensinanzas profesionais de música ou danza que acaden a calificación de 9 en calquera das materias reguladas polo Decreto 203/2007, do 27 de Setembro, e polo Decreto 204/2007, do 11 de Outubro.

Concesión de matrículas de honra:

- a) O número de matrículas de honra non poderá superar o 10% do alumnado matriculado no curso.

- b) As matrículas de honra serán propostas polo departamento de Fundamentos de Composición, a instancia do profesorado que imparte a materia de harmonía.
- c) As propostas do departamento elevaráanse á Comisión de Coordinación Pedagóxica, que levantará acta dos acordos tomados e da concesión das matrículas de honra.

9.4 ANEXOS

9.4.1 Anexo para o desenvolvemento da ensinanza e adaptación da Programación Didáctica para o curso 2020-2021 debida situación de pandemia por causa do Covid-19.

En aplicación das instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021, a partir da Orde EFP/561/2020, de 20 de xuño, pola que se publican acordos da Conferencia Sectorial de Educación, para o inicio e desenvolvemento do curso 2020-2021, e Resolución conxunta das consellerías de educación, universidade e formación profesional e de sanidade pola que se aproba o protocolo de adaptación ao contexto da covid-19 para o inicio do desenvolvemento da actividade lectiva no curso académico 2020/2021 nos centros de ensino non universitario de Galicia, así como as sucesivas modificacións, establécense as seguintes directrices para a súa concreción nesta programación:

9.1.1. Avaliación Inicial.

A avaliación inicial, tanto no caso de actividade lectiva presencial como non presencial, empregarase para observar e analizar se existen aprendizaxes imprescindibles que poden ser obxecto de maior dificultade, así como a situación emocional do alumno, para poder mellorar e actuar sobre o proceso de ensinanza-aprendizaxe de maneira personalizada. Avaliación inicial, así como o Plan de Reforzo para os alumnos que o necesiten, quedará reflectida na primeira reunión de departamento, tras o inicio da actividade lectiva, no apartado de seguimento da programación.

9.1.2. Plan de Reforzo.

O plan de reforzo para o alumnado de cursos pasados non se contempla, pois este é o primeiro ano que teñen que cursar esta materia no caso de 3º de harmonía e no caso de 4º de harmonía sí que teremos a disposición unha hora á semana asignada por profesor (ou máis dunha hora) para atender estes casos. No caso de ter que pasar nalgún momento a

ensinanza semi-presencial ou non presencial durante o curso 2020-2021, este plan de reforzo servirá para avanzar no proceso de ensinanza-aprendizaxe e acadar os obxectivos e contidos do curso. Con este fin, unha vez detectadas as necesidades, o profesorado elaborará actividades, fomentando o emprego das novas tecnoloxías:

a) Liña de actuación a través da bibliografía: Empregaranse os medios dixitais para fomentar a capacidade analítica e de autonomía no traballo. As actividades propostas xirarán en torno á realización de traballos. Estas actividades estarán guiadas polo profesor a través da aula virtual ou dos medios que se consideren necesarios, plasmándose en traballos escritos por parte do alumno.

b) Liña de actuación a través da práctica: Para mellorar aspectos prácticos concretos da materia de harmonía, o profesor elaborará ou recopilará diferentes exercicios como por exemplo, análise harmónica de fragmentos de partituras adecuadas ós seus coñecementos, análise das diferentes modulacións nunha partitura etc...

9.1.3. Actividade lectiva non presencial.

Se a actividade lectiva pasase a semi-presencial ou non presencial para algún alumno, o seguimento do alumno e as clases realizaranse a través da aula virtual facilitada pola Consellería de Educación, Universidade e FP e a plataforma de CentrosNet do centro, e/ou aplicacións para a realización de videoclases ou envío e recepción de materiais, no caso de ser necesarias estas últimas. As aplicacións empregadas serán:

- Centros Net
- Correo electrónico da xunta
- Moodle
- Whatsapp
- Zoom
- Hangouts
- Google Meet
- Skype

- FaceTime
- Drive
- Correos electrónicos para o envío e recepción de tarefas
- Chamadas telefónicas para a resolución de dúbidas concretas.

Empregaranse calquera ferramenta que se considere necesaria para garantir o proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumno e a comunicación fluída co profesor, na medida das posibilidades do mesmo.

As clases non presenciais realizaranse, na medida do posible, durante o horario lectivo asignado para cada alumno.

O profesor poderá adaptar os contidos e obxectivos relativos ao traballo en grupo empregando os medios dixitais, ou se non o considerase adecuado, eliminar este apartado durante o curso 2020-2021, dado que non haberá clases colectivas.

9.1.4. A avaliación.

A avaliación, no caso de semi-presencialidade ou non presencialidade realizarase mediante as ferramentas antes mencionadas:

Os criterios de avaliación, mínimos esixibles e criterios de cualificación serán os mesmos que figuran para o curso.